

SPECIFICUL LETALITĂȚII PERSOANELOR ÎN ETATE PRIN ACȚIUNEA AGENȚILOR FIZICI

Andrei Tertășnăi, Gheorghe Baci, Anatol Bondarev

Catedra medicină legală a USMF „Nicolae Testemițanu”

Introducere

Agenții fizici pot avea influențe negative asupra organismului, dezechilibrând reacțiile de protecție adaptivă, iar în anumite condiții, pot cauza dereglări grave ale sănătății sau produc moartea omului. După frecvența morbidității și mortalității în rândurile persoanelor de vârstă a treia accidentele provocate de agenții fizici ocupă un loc aparte. De obicei, cazurile de moarte condiționată de agenții fizici ai mediului (temperatura înaltă și scăzută, curentul electric tehnic și atmosferic, presiunea atmosferică extremă, radiațiile excesive etc.), devin obiectele de cercetare medico-legală. Se cunoaște că fiecare agent fizic, în mod particular, acționează asupra organismului, provocând leziuni și modificări morfologice specifice, indiferent de vârsta victimei. Totodată, condițiile în care se desfășoară aceste evenimente, se deosebesc în funcție de vârsta persoanelor, supuse acțiunii factorilor traumatizanți respectivi. Cele relatate au și determinat scopul actualei lucrări.

Scopul lucrării

Constă în sistematizarea specificului letalității persoanelor de vârstă a treia prin acțiunea factorilor fizici.

Materiale și metode

Analizei a fost supus 101 caz de deces al persoanelor cu vârsta peste 60 de ani în urma acțiunilor temperaturilor extreme și a curentului electric, examinate pe parcursul a cinci ani (2007–2011) în secția tanatologie medico-legală din mun. Chișinău. Informațiile respective au fost acumulate pentru fiecare caz din următoarele surse: datele prezentate expertizei medico-legale de către colaboratorii organului de drept, de la rude și martori, precum și prin sistematizarea modificărilor obținute în procesul de cercetare medico-legală a obiectului respectiv.

Rezultatele investigațiilor noastre au demonstrat că persoanele vârstnice (peste 60 ani), decedate prin acțiunea factorilor traumatizanți fizici, au constituit 10,1% din numărul integral al tuturor formelor de moarte violentă, înregistrată în perioada investigată.

S-a constatat că cel mai frecvent și important factor al mediului care a contribuit la decesul oamenilor bătrâni a fost agentul termic. Astfel, peste 97% dintre acțiunile factorilor fizici, cauzatori de moarte a persoanelor în etate, au fost temperaturile extreme ale mediului (scăzute și înalte), dintre care esențial a predominat (76,2%) acțiunea frigului asupra organismului, care a și condiționat moartea persoanelor expuse mai mult timp în astfel de condiții, deci, printr-o hipotermie generală.

Toate cazurile de moarte prin hipotermie au avut un caracter accidental, iar majoritatea dintre ele s-au înregistrat la persoanele aflate în condiții cu temperaturi joase în stare de ebrietate. Au fost și persoane singuratice, care locuiau în

propriile case, fără încălzire pe timp rece a anului, iar în alte cazuri bătrânii nici nu dispuneau de adăpost, fiind depistate decedate în locurile publice. Adesea temperatura aerului la momentul cercetării cadavrului la fața locului era pozitivă (până la 10-12°C), însă, condițiile au fost nefavorabile pentru supraviețuire (umiditate sporită, vânt, îmbrăcăminte redusă, etc). O dovadă a acțiunii frigului asupra omului viu este locul depistării acestuia, unde zăpada sau gheața este topită sub el, poziția specifică (embrională) a cadavrului, țurțuri de gheață în regiunea nasului și gurii, etc.

Traumele termice la oamenii bătrâni mai frecvent s-au înregistrat în mediu casnic, cu împrejurări agravante și diversificate. Efectul acțiunii temperaturii înalte cu consecințe letale, de obicei, se manifestă prin leziuni locale (arsuri) sau prin dereglări generale severe, condiționate de supraîncălzirea organismului (hipertermie). Ultima formă de acțiune, în observațiile noastre, s-a înregistrat numai într-un singur caz. Însă, în majoritatea cazurilor (20), decesul persoanelor de vârstă a treia, s-a datorat complicațiilor arsurilor de gradul 3 și 4, produse în timpul incendiilor. De cele mai deseori incendiile au avut loc în casele particulare și s-au produs din cauza exploatarea incorectă a sobelor, adesea în stări avariate, sau a aparatelor termice defectate, care din neatenție victimelor au fost folosite. Aproximativ o treime din cauzele arsurilor la domiciliu s-au datorat contactului îmbrăcăminte cu sursa termică.

În anumite cazuri de incendii, fumul acumulat în încăperi, mai întâi, provoca intoxicații acute cu monoxid de carbon, iar flacăra continua să producă imense arsuri victimei, chiar și postmortem. Despre astfel de situații ne mărturisește numărul relativ mare (6) de cadavre depistate în stare de carbonizare. Doar stabilirea concentrației de carboxihemoglobină în sângele și țesuturile decedatului ne indică faptul, că persoana a pătimit în timpul vieții, în caz contrar, medicul-legist nu poate răspunde cu certitudine la întrebarea ce ține de originea vitală sau post-mortem al modificărilor stabilite. Tocmai în aceste condiții, organele de urmărire penală cu greu puteau să stabilească motivele reale ale incendiilor cu decesul bătrânilor, întrucât concluziile medico-legale nu conțineau probe pertinente în acest scop.

Cazurile de electrocuții letale a persoanelor în vârstă au avut loc din neatenția lor, accidental, în condițiile casnice.

Sistematizarea circumstanțelor în care s-au desfășurat acțiunile dăunătoare al agenților fizici ne mărturisește despre condițiile agravante în care nevrând nimeresc oamenii bătrâni spre sfârșitul vieții, adesea uitați de cei apropiați și societate, devenind victime datorită neputinței de a-și salva propria viață în anumite situații complicate.